



# Overige bijlagen

bij het verdiepingsprogramma  
Sterke samenwerking:  
Verbinding aangaan met de lokale kerk

Bij Oriëntatie 1: Liedtekst 'Nergens zo koud'

Bij Kompas 1: Werkblad: Visienota Protestantse Kerk

Bij Kompas 2: Bede van Franciscus van Assisi

Bij Reisgids: Tekst van de reisgidsvideo

Bij Reisgids 1: Werkblad: Voorbereiding op het aangaan van verbinding

Bij Reisgids 2: Werkblad: Voorbereiding op gesprek over samenwerkingsafspraken

Bij Route: Tool voor het bepalen van een vervolgroute

# Tekst van het lied 'Nergens zo koud'

*Deze oude banken vertellen het verhaal  
Van mensen die al eeuwenlang op zoek zijn  
Ik heb hier gezeten en altijd achteraan  
Ik hoorde hoe het was en hoe het moest zijn*

*Maar hier komt bijna niemand meer  
Heb ik ergens iets gemist?  
Ben ik de trouwste dienaar van de Heer  
Of de enige die zich nog steeds vergist?*

*En ergens voorin klinkt een fluisterende stem  
Hij zegt 'God is met u' maar is er iemand nog met hem?  
Er gaat een rilling door het beeldhouwwerk  
want het wordt nergens zo koud als in een lege kerk*

*Bekijk de grote deuren, ze zitten vaak op slot  
Je bent hier welkom, maar je moet op tijd zijn  
En zie de grote ramen als ze praten over God  
Een mooi verhaal, maar meer publiek zou fijn zijn*

*Maar hier komt bijna niemand meer  
Heb ik ergens iets gemist?  
Ben ik de trouwste dienaar van de Heer  
Of de enige die zich nog steeds vergist?*

*En ergens voorin klinkt een fluisterende stem  
Hij zegt 'God is met u' maar is er iemand nog met Hem?  
Er gaat een rilling door het beeldhouwwerk  
want het wordt nergens zo koud als in een lege kerk*

*Het wordt nergens zo koud als in een lege kerk*

*Ik zoek naar God, maar ik kan soms  
zijn mensen niet meer vinden*

*En ergens voorin klinkt een fluisterende stem  
Hij zegt 'God is met u' maar is er iemand nog met hem?  
Er gaat een rilling door het beeldhouwwerk  
want het wordt nergens zo koud als in een lege kerk  
Het wordt nergens zo koud als in een lege kerk*

Matthijn Buwalda, van het album 'Auto met chauffeur' ©2013 GoGlobal Entertainment  
Zie [deze website](#) voor meer en recentere muziek van Matthijn



Download  
hier de  
MP3

# Werkblad: Visienota Protestantse Kerk

## 2. Als kinderen van één Vader

*Dan zult u met alle heiligen de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte kunnen begrijpen, ja de liefde van Christus kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid.*  
(Efeziërs 3:18-19)

'Wij geloven in één heilige, katholieke en apostolische kerk.' (Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel)  
De eenheid van de kerk weerspiegelt de eenheid van God zelf. 'Luister Israël, de Heer onze God, de Heer is één.' (Deuteronomium 6:4) Het is de fundamentele belijdenis die ook wij hebben ontvangen, via Israël. Dat de eenheid van gelovigen een aangelegen zaak is, blijkt uit de plek die het inneemt in het gebed dat Jezus kort vóór zijn lijden en sterven uitsprak. Let op de hartstocht én op de missionaire spits. De eenheid heeft een doel:

*... opdat zij één zijn zoals wij: ik in hen en u in mij. Dan zullen zij volkomen één zijn en zal de wereld begrijpen dat u mij hebt gezonden ...*  
(Johannes 17:22,23)

Te lang, veel te lang, zijn we als individuele christenen en als geloofsgemeenschappen voor elkaar onder de radar gebleven. Ten onrechte lopen we vaak aan elkaar voorbij. Kennen we elkaar echt? Durven we royaal naar elkaar te verwijzen? Werken we samen waar mogelijk of zien we elkaar als concurrenten? Het is hoog tijd om elkaar de hand te reiken en samen te zoeken hoe we lokaal gestalte kunnen geven aan onze gezamenlijke roeping.

*Doe als kerken dingen alleen los van anderen  
als u ze vanuit uw geweten niet samen met anderen kunt doen.*  
(Prof. dr. Henk Berkhof)

Deze tekst is overgenomen uit de Visienota van de Protestantse Kerk:

### **'Van U is de toekomst'**

*Ontvankelijk en waakzaam leven van genade  
Focus voor de Protestantse Kerk in Nederland  
op weg naar 2025*

# Bede van Franciscus van Assisi

*God, schenk mij de kalmte  
om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen,  
de moed om te veranderen wat ik kan veranderen,  
en de wijsheid om tussen deze twee onderscheid te maken.*

Franciscus van Assisi



*God, schenk mij de kalmte  
om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen,  
de moed om te veranderen wat ik kan veranderen,  
en de wijsheid om tussen deze twee onderscheid te maken.*

Franciscus van Assisi



*God, schenk mij de kalmte  
om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen,  
de moed om te veranderen wat ik kan veranderen,  
en de wijsheid om tussen deze twee onderscheid te maken.*

Franciscus van Assisi



*God, schenk mij de kalmte  
om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen,  
de moed om te veranderen wat ik kan veranderen,  
en de wijsheid om tussen deze twee onderscheid te maken.*

Franciscus van Assisi



*God, schenk mij de kalmte  
om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen,  
de moed om te veranderen wat ik kan veranderen,  
en de wijsheid om tussen deze twee onderscheid te maken.*

Franciscus van Assisi



*God, schenk mij de kalmte  
om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen,  
de moed om te veranderen wat ik kan veranderen,  
en de wijsheid om tussen deze twee onderscheid te maken.*

Franciscus van Assisi

# Tekst van de reisgidsvideo

## Introductie

Ik heb hier een jong boompje uit het bos. Het bos kun je zien als een beeld voor verschillende gemeenten en andere kerkplekken. Samen vormen zij het 'Lichaam van Christus'. Een boom in een bos staat nooit op zichzelf. Alles wat leeft en zelfs alles wat dood is, grijpt op elkaar in. Alles draagt bij aan het geheel. Een 'ecosysteem' noemen we dat. Dit boompje, jouw proefplek, ontstaat en kan opgroeien dankzij oudere bomen die eromheen staan. **Principes die God in de natuur heeft gelegd, gelden ook voor de kerk.** Hoe jullie proefplek kan opgroeien tussen andere kerkplekken. En vooral: hoe je daarbij een **vruchtbare verbinding** kunt aangaan met de lokale kerk. Daarover gaat het in deze video. Welkom bij de tweede video in de module sterke samenwerking!

## Missie en belangen bespreken bij het aangaan van verbinding

In de eerste video van deze module kon je kennismaken met vijf sleutels voor sterke samenwerking. Drie daarvan gebruik ik nu voor het aangaan van een vruchtbare verbinding met de lokale kerk:

1. **Vruchtbare verbinding** tussen kerkplekken begint met een gedeelde missie. Hierin kunnen ze elkaar vinden en versterken. Als je al een partnerkerk hebt, dan is de vraag hoe je elkaar meer kunt versterken. Maar misschien ben je nog op zoek naar een partnerkerk of wil je meerdere partnerkerken. Kijk dan vooral naar kerken met wie je qua missie veel overeenkomsten hebt. Als je met kerken in gesprek gaat over een gedeelde missie, zoek dan ook samen naar Gods missie in jullie omgeving. Wat is Hij daar al aan het doen? Dit kun je ontdekken door samen het 'viervoudig luisteren' toe te passen. Dat is het eerste thema in deze serie online leermodules.
2. **Als je met andere kerkplekken in gesprek gaat over jullie gedeelde missie, dan gaat het ook al snel over belangen.** Vaak onbewust en onder de tafel. Wees hier open en eerlijk over. Niet alleen voor de ander, maar ook voor jezelf. En zoek dan naar wederkerigheid. Wat hebben jullie elkaar te bieden? Hoe kun je elkaar versterken? Maar ook: wat kun je aan elkaar overlaten?

## Intermezzo

Voordat we verder gaan, even een vraag. **Wat we willen bereiken met verbinding tussen kerkplekken is 'synergie'.** Wat betekent dit van oorsprong Griekse woord? Je krijgt 30 seconden de tijd om hierover na te denken, alleen of in overleg met iemand anders. Het antwoord volgt aan het einde van de video. Succes!

## Organisatie bespreken bij het aangaan van verbinding

Ik begon net mijn verhaal met het beeld van de proefplek als jong boompje in een bos. In een lokaal 'kerkbos' kun je elkaar vinden en versterken met een gedeelde missie. Hierbij is openheid over elkaars belangen een must.

Met de eerste sleutels wordt een vruchtbare verbinding gelegd. Maar het samenwerken begint dan eigenlijk pas. **Om die samenwerking te laten werken, moet je goed afspreken hoe je dit organiseert.** Zeker bij proefplekken die wat groter en complexer zijn, moeten vaak financiële, bestuurlijke, juridische en ambtelijke afspraken gemaakt worden. Ik noem bij elk van deze vier categorieën wat voorbeelden:

## Financieel

Allereerst financieel. Hopelijk is dit niet de enige reden om verbinding aan te gaan met de lokale kerk! Maar laten we eerlijk zijn: vaak speelt dit wel een rol. Maak daarom goede afspraken over wat jullie op het gebied van financiën van elkaar mogen verwachten en wat jullie daarin voor elkaar kunnen betekenen.

## Bestuurlijk

Wie over financiën praat, praat ook al snel over bestuur. Wie betaalt, bepaalt, is soms de gedachte. Spreek daarom af hoe je het bestuur vormgeeft en wie daarin welke stem krijgt. Maar denk bij bestuur ook aan een thema als 'veilige kerk'. Bij welke vertrouwenspersoon kan iemand terecht die dat nodig heeft?

## Juridisch

Via een vertrouwenspersoon kun je in juridisch vaarwater komen. Maar bijvoorbeeld ook voor het werkgeverschap bij een betaalde pionier, het aangaan van andere contracten of het oprichten van een stichting. Dit vraagt om goede, juridische afspraken.

## Ambtelijk

Ten slotte is er de ambtelijke lijn. Daarbij is het goed om samen na te denken over de vorm en inhoud van jullie activiteiten. Zo voorkom je dat je dingen doet of zegt waar je partnerkerk niet achter kan staan. Denk hierbij zeker ook aan doop en avondmaal!

Veel voorbeelden die ik noemde zijn gedacht vanuit het belang van de proefplek. Maar **houd ook de belangen van je partnerkerk voor ogen**. Hierop kom ik terug in een volgende video. Die gaat over blijven samenwerken met de lokale kerk. Naarmate je proefplek zich verder ontwikkelt, kan er meer gedaan worden om ook het belang van je partnerkerk te dienen.

## Afronding

Ik stelde net een vraag over de betekenis van het woord 'synergie'. Dat is er als personen of partijen samen meer bereiken dan wat ze afzonderlijk kunnen bereiken. Of anders gezegd:  $1+1=3$ .

Ik heb iets verteld over hoe je kunt komen tot 'synergie' met je partnerkerk. Dat kan onder andere met: een gedeelde missie, openheid over elkaars belangen en goede afspraken voor de samenwerkingsorganisatie. Bij dat laatste ging het over financiële, bestuurlijke, juridische en ambtelijke zaken.

Je kunt nu met een werkvorm naar keuze gaan oefenen met dingen die in deze video ter sprake kwamen. Succes!

# Werkblad: Voorbereiding op het aangaan van verbinding

| Sleutel  | Proefplek | Partnerkerk | Kansen | Risico's |
|----------|-----------|-------------|--------|----------|
| Missie   | 1         | 2           | 5      | 6        |
| Belangen | 3         | 4           | 7      | 8        |

# Werkblad: voorbereiding op gesprek over samenwerkingsafspraken

| Type afspraak      | Bespreekpunten om te komen tot samenwerkingsafspraken  |
|--------------------|--|
| <b>Financieel</b>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Een eigen bankrekening voor de proefplek openen</li> <li>• Financiële bijdragen van de partnergemeente</li> <li>• Financieel beheer, toezicht en administratie</li> <li>• ...</li> </ul>  |
| <b>Juridisch</b>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rechtsvorm van de proefplek, zoals een stichting of onder een kerkenraad</li> <li>• Werkgeverschap of opdrachtgeverschap voor (een van) de teamleden</li> <li>• Veiligheid, verantwoordelijkheid, klachtenprocedures e.d.</li> <li>• ...</li> </ul> |
| <b>Bestuurlijk</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Instellen van een stuurgroep met 'stakeholders'</li> <li>• Samenwerking met andere kerken of organisaties</li> <li>• Overlegstructuur, rapportage en communicatie</li> <li>• ...</li> </ul>   |
| <b>Ambtelijk</b>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Leidende kerkorde bij interkerkelijke samenwerking</li> <li>• Bevoegdheden rond doop en avondmaal</li> <li>• Belijden en geloofsinhoudelijke zaken</li> <li>• ...</li> </ul>  |



# Tool voor het bepalen van een vervolgroute

Klik [hier](#) voor een printbare download van de onderstaande tool.  
Of teken de tool zelf na op een groot vel papier.



## Vervolgroute voor onze proefplek

Thema: \_\_\_\_\_ Datum routebepaling: \_\_\_\_\_

| Wat willen we bereiken? | Wat hebben we nodig? | Welke concrete stappen gaan we zetten? | Wie is verantwoordelijk? | Wat zijn belangrijke aandachtspunten? |
|-------------------------|----------------------|--|--------------------------|---------------------------------------|
|                         |                      |  |                          |                                       |
|                         |                      |  |                          |                                       |
|                         |                      |  |                          |                                       |

